

ماده ۱- عنوان

عنوان رشته، نصوص کلامی در مقطع سطح سه است.

ماده ۲- تعریف رشته نصوص کلامی:

سطح سه نصوص کلامی، دومین مقطع از کلام اسلامی است، که در آن طلاب مبانی و مسائل اعتقادی تشیع و کلام اهل بیت علیهم السلام را مطابق قرآن و روایات به صورت استنباطی می‌آموزند و توانایی دفاع از مکتب اهل بیت علیهم السلام و پاسخگویی به نیازهای مربوط و توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی و تدریس آن را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه سطح سه این رشته می‌شوند.

ماده ۳- اهداف رشته نصوص کلامی

1. شناخت استدلالی مبانی و مسائل اعتقادی بر اساس قرآن و معارف اهل بیت علیهم السلام دفاع از آن؛
2. ایجاد توان تحقیق در حد تحلیل، بررسی و زمینه‌سازی جهت گسترش پژوهش و تألیف با استفاده از نصوص کلامی؛
3. شناخت و بررسی دیدگاه‌های انحرافی در فهم نصوص کلامی و تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌ها و شبهات؛
4. تربیت نیروهای متعهد و توانمند در استنباط درست از نصوص کلامی؛
5. زمینه‌سازی برای تربیت استادِ دروس مرتبط با نصوص کلامی؛
6. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطح علمی بالاتر؛
7. شناخت منابع و مآخذ مرتبط با مباحث کلام اسلامی و نصوص کلامی و ایجاد توانمندی فهم آن؛
8. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول و استفاده از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۴- سیاست‌های رشته نصوص کلامی

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و علمی؛
3. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از عقائد شیعه امامیه؛
4. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
5. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛
6. تأکید بر آموزش پژوهش‌محور؛
7. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد شرایط؛
8. تکیه بر آموزش موضوعات و مسائل اصلی رشته؛
9. تأکید بر شناسایی و تشویق استعدادهای برتر در زمینه تحقیق و تدریس؛
10. اهتمام به تقویت مبانی نظام مقدس اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
11. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

ماده ۵- ضرورت رشته نصوص کلامی

1. نقش مؤثر شناخت مباحث کلامی مطرح شده در قرآن و روایات به عنوان شاخصه اعتقادی شیعه امامیه؛
2. مأموریت حوزه‌های علمیه در استنباط و تبیین درست مباحث کلامی مطرح شده در قرآن و روایات و ترویج و دفاع از مکتب اهل بیت علیهم السلام و پاسخ به شبهات؛
3. نیاز جامعه و نظام اسلامی به تبیین مبانی اعتقادی شیعه و دفاع از آن در مقابله با تهاجمات فکری.

ماده ۶- نظام آموزشی رشته نصوص کلامی

نظام آموزشی این رشته نیم‌سال، درسی [۱] و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل شش و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷- شرایط پذیرش رشته نصوص کلامی

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب؛
2. دارا بودن مدرک علمی سطح دو؛
3. قبولی در آزمون ورودی [۲] و مصاحبه علمی.

ماده ۸- جدول دروس پیش‌نیاز رشته نصوص کلامی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	کلام اسلامی ۱ تا ۳	۹۶	آشنایی بیشتر با مباحث خداشناسی (اثبات ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)، نبوت (ضرورت، ویژگی‌ها، وظائف و اختیارات، نبوت و خاتمیت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله) و معاد (حقیقت مرگ، عالم برزخ، قیامت و ویژگی‌های آن)
۲	معرفت‌شناسی	۳۲	آشنایی با راه‌ها و ابزار شناخت و ارزیابی آنها و دیدگاه اندیشمندان در این زمینه
۳	فرق و مذاهب کلامی	۳۲	آشنایی با آموزه‌ها، روش‌ها و کتب اصلی فرقه‌های مهم کلامی تشیع و تسنن
۴	کلیات و تاریخ علم کلام	۳۲	آشنایی با علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر)، موضوع، غایت و مبانی آن؛ تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها و آشنایی با سیر تکوّن و تطور علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ، منابع و مآخذ مهم کلامی
۵	مسائل جدید کلامی	۳۲	آشنایی با مسائل مهم، جدید، و رائج کلامی، مانند: منشأ و قلمرو دین، سکولاریسم، تکثرگرایی، دین و اخلاق و علم و دین
۶	تاریخ معاصر	۳۲	بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی صد سال اخیر ایران
۷	روش تحقیق عمومی	۳۲+۱۶	آشنایی با روش‌های عمومی پژوهش و کیفیت نظری عملی بهره‌برداری از منابع
جمع ساعت‌ها		۳۰۴	

تبصره: فارغ التحصیلان سطح ۲ گرایش کلام و طلابی که دروس پیش‌نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها از گذراندن این دروس معاف هستند.

ماده ۹ - عناوین و مشخصات کلی دروس رشته نصوص کلامی

ردیف	عنوان درس	تعداد ساعت
۱	دروس عمومی سطح ۳	۲۴۶
۲	دروس پایه	۵۱۲
۳	دروس تخصصی	۶۰۸
	جمع ساعت‌ها	۴۴۱۷

۱- دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۱۶+۳۲ نظری عملی	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه مباحث کلامی
۴	روش تحقیق تخصصی	۱۶+۳۲ نظری عملی	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل کلامی به ویژه کلام نقلی با آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس	۳۲+۱۶ نظری عملی	ایجاد توان مهارت تدریس با آموزش روش‌ها و فنون کلاس‌داری و ارزشیابی
	جمع ساعت‌ها	۲۴۶	

۲- دروس پایه

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۱	کلام اسلامی ۱ تا ۵	۱۶۰	شناخت مباحث مهم خداشناسی (۶۴ ساعت)، نبوت (۳۲ ساعت)، امامت (۳۲ ساعت) و معاد (۳۲ ساعت) به صورت متن‌محور
۲	مبانی و قواعد علم کلام	۳۲	تبیین مبانی و قواعد علم کلام مانند: حجیت عقل، قرآن‌سنت، حسن و قبح عقلی، قاعده لطف و حجیت خبر واحد در مسائل اعتقادی
۳	حکمت اسلامی ۱ و ۲	۱۲۸	شناخت مباحث مهم فلسفی دارای کاربرد در علم کلام مانند احکام وجود، علت و معلول، قوه و فعل و الهیئت بالمعنی الاخص
۴	مسائل جدید کلامی ۱ و ۲	۶۴	شناخت و بررسی استدلالی مسائل مهم و جدید کلامی مانند: عقل‌گرایی و ایمان‌گرایی، هرمنوتیک، زبان دین، منطق فهم متون دینی، ادله اثبات وجود خدا و مسئله شر
۵	عرفان اسلامی	۳۲	آشنایی با مبانی، روش و مسائل اساسی عرفان اسلامی و مراحل سیر و سلوك آن با رویکرد به مکتب اهل بیت علیهم السلام
۶	ولایت فقیه	۳۲	تبیین مبانی کلامی نظام سیاسی شیعه در عصر غیبت و شناخت استدلالی مشروعیت، شرایط، وظایف و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شیعه، با رویکرد کلامی

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۷	معرفت‌شناسی دینی	۳۲	آشنایی با تعریف، نوع، شرایط و محدودیت‌های معرفت دینی، ضمن تبیین امکان، معیار صدق، و تحول آن
۸	مهارت‌های مناظره	۱۶+۱۶ عملی	ایجاد توان مناظره با شناخت روش‌های استدلال
جمع ساعت‌ها		۵۱۲	

۳- دروس تخصصی

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۱	مبدأ شناسی (۱): معرفت‌الله	۴۸	بررسی اجتهادی و عقلانی آیات و روایات در عرصه راه‌های معرفت و شناخت خدا، براهین اثبات خدا، آیات آفاقی و انفسی، موانع و حجاب‌های معرفت و مسائل و شبهات مرتبط با معرفت‌الله
۲	مبدأ شناسی (۲): اسماء و صفات	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن کریم و روایات در زمینه حقیقت اسماء و صفات الهی به صورت عقلی- نقلی
۳	مبدأ شناسی (۳): توحید و شرك	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن کریم و روایات در زمینه توحید و اقسام آن همراه با بررسی مفهوم شرك و اقسام آن به صورت عقلی- نقلی
۴	مبدأ شناسی (۴): افعال الهی	۴۸	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و احادیث در مورد افعال الهی به ویژه مسئله عدل و حکمت خداوند همراه با پاسخ به مسئله شر
۵	پیامبرشناسی	۶۴	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد حقیقت و ضرورت نبوت و رسالت، وحی و اقسام آن، معجزه، نبوت عامه (ویژگی‌ها، وظائف و اختیارات) و خاصه، خاتمیت و... و پاسخ به شبهات مرتبط
۶	امام‌شناسی (۱): امامت و ولایت	۴۸	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد حقیقت امامت و ولایت، نیاز به امام، ولایت تکوینی و تشریعی، مقامات، ویژگی‌ها، وظائف و اختیارات امام، عدم تعارض امامت با خاتمیت و... و پاسخ به شبهات مرتبط
۷	امام‌شناسی (۲): موعودشناسی	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد مباحث مهدویت و پاسخ به شبهات مرتبط
۸	انسان‌شناسی	۴۸	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد نفس انسان، ابعاد، قوا و کارکردهای آن و مباحثی مانند حدوث و قدم نفس، رابطه روح و جسم، ویژگی‌های انسان کامل، خلقت، رشد و تکامل انسان، تناسخ، جبر و اختیار، تجرد روح، سعادت و شقاوت انسان و پاسخ به شبهات مرتبط
۹	معادشناسی	۶۴	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد ادله و براهین اثبات معاد، ویژگی‌ها و مواقف معاد و مسائل مرتبط با آن و پاسخ به شبهات مرتبط
۱۰	پایان‌نامه	۹۶ + ۹۶ عملی	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در يك موضوع اعتقادی بر اساس نصوص کلامی (قرآن و روایات)

اهداف	ساعت	ردیف عناوین دروس
	۶۰۸	جمع ساعت‌ها

[۱]. در این نظام هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد، در یک درس تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

[۲]. برخی از کتاب‌های مهم کلامی که در سطح ۲ گرایش کلام اسلامی خوانده می‌شود، از منابع آزمون ورودی است.

برای مشاهده سایر رشته‌های تخصصی سطح سه کلیک کنید